

Svět si připomněl Den D. Mezi desítkami tisíc vojáků byli i Čechoslováci

7.6.2024 - | Ministerstvo obrany ČR

„Do Normandie se těším, i když to bude jen na krátkou dobu,“ svěřil se před odletem z ČR Jiří Kafka, který nedávno oslavil sté narozeniny. Je posledním z letců RAF z 311. bombardovací perutě, který žije v ČR. Během Dne D měl nad Biskajským zálivem za úkol monitorovat německé ponorky. Kafka i Strasser jsou mezi 150 válečnými veterány, které na oslavu Dne D pozval francouzský prezident Emmanuel Macron. „Na dobu, kdy jsme kryli vylodění v Normandii, vzpomínám už jen málokdy, ten den jsme ani nevěděli o co jde,“ říká Jiří Kafka, který v letadle během operací strávil dvanáct i třináct hodin.

Nejslavnější okamžik druhé světové války, který významně přispěl ke konečné porážce nacismu, si připomněli lidé na celém světě. Velkolepé oslavy se konají nejen ve Francii, ale také ve Velké Británii, konkrétně v Portsmouthu.

„Z Portsmouthu vyrážela hlavní část vylodovacích spojeneckých sil, a proto jsme byli i na tomto místě,“ říká k oslavám generál Vratislav Beran, přidělenec obrany v Londýně.

V Normandii se oslavy konaly tradičně u hlavního památníku na pláži Omaha, kde bylo nejvíc obětí vylodění. Prezident Macron ve svém projevu zmínil všechny národy, které se podílely na osvobození Francie a zmínil i čsl. letce RAF, jejíž součástí byl právě i Jiří Kafka a čsl. samostanou obrněnou brigádu, kde sloužil Charles Strasser.

Ač v Den D obsadili pláže Utah, Omaha, Gold, Juno a Sword převážně Američané, Britové a Kanadané, bylo mezi nimi spousta Čechoslováků: „Řada příslušníků čsl. armády v zahraničí byla v letech 1942-1944 vyslána k jednotkám britské armády na dlouhodobé stáže. Vylodění v Normandii se zúčastnili zřejmě jen čtyři čs. vojáci právě v rámci těchto stáží u britských jednotek,“ říká plukovník Robert Speychal, ředitel odboru pro válečné veterány a válečné hroby MO.

Jedním z nich byl i kapitán Pravoslav Kubišta (zemřel v roce 2000), jenž se nad ránem 7. června 1944 vylodil jako první čs. voják na pláži Sword. Byl přidělen k 9. průzkumnému pluku královského dělostřelectva a v Normandii se účastnil těžkých bojů u Caen, Le Havru a Calais.

V rámci druhé fáze - od 24. června 1944 - se vylodil nadporučík Miloš Knorr (zemřel v roce 2008), jenž v té době sloužil v řadách britského 43. průzkumného pluku Královského tankového sboru. Ve třetí fázi se měl vylodit čs. válečný zpravodaj Jiří Mucha (zemřel v roce 1991).

Do podpory spojenecké invaze ze vzduchu se zapojilo čs. letectvo - konkrétně tři čs. stíhací perutě: 310., 312. a 313. a 311. čs. bombardovací perutě.

„Úkolem stíhacích perutí bylo krýt vylodující se jednotky před útoky německé Luftwaffe,“ vysvětlil Speychal. Během bojů čs. letectva v Normandii do 3. července činily ztráty - pět stíhacích pilotů, z toho tři padlí, jeden nezvěstný (později se vrátil) a jeden těžce raněný.

Nejúspěšnějším letcem byl podporučík letectva Otto Smik. Padli rotný Miroslav Moravec, pilot 310. čs. stíhací perutě, který nepřežil havárii po startu svého Spitfiru z letiště Appledram na hlídkový let nad invazními plážemi. Jeho bratrem byl „Ati“ Moravec, který se svojí maminkou ukrývali Kubiše s Gabčíkem. Dalším zapojeným letcem byl i rotný Jiří Bauer, který padl 28. června u Caen a Flight

Sergeant Vilém Nosek, jenž zahynul při letu 11. června.

311. bombardovací peruť měla vytvořit leteckou uzávěru nad Lamanšským průlivem a povedlo se jí potopit jednu ponorku. Uskutečnila 131 bojových vzletů a sloužilo u ní kolem 300 mužů.

I v dalších perutích, které se podílely na invazi, byli Čechoslováci. Pilot kapitán Josef Stránský a jeho navigátor kapitán František Bouda sloužili u britské 21. peruti RAF. „Z 5. na 6. června vzletli na Mosquito v 01.00 hodin k bombardovací akci, při níž napadli jednu ze silničních křižovatek v Normandii. Po splnění úkolu se vrátili na základnu. Později zahynuli při nočním letu na 21. července. Trosky jejich letounu byly v Normandii později nalezeny a identifikovány. Oba jsou pohřbeni na britském vojenském hřbitově St. Valery en Caux ve Francii,“ sdělil Speychal.

<https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/svet-si-pripomnel-den-d--mezi-desitkami-tisic-vo-jaku-byli-i-cechoslovaci-251710>